

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносити: в Австрії:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною вистилкою 7 доларів або 14 рублів; з вистилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з вистилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш, бо руке ми серце і віра рука“. — З Русланових поглядів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцеві в Агенції Соколовського ул. II гайлонська ч. 4.

Рукописи звертає ся лише а попередню засторогу.

Рекламації лише нео печатані вільні від порти. — Оповідки звичайні приймають ся по чині 20 с. від стрічки, а в „Надісним“ 40 сот. Подяки і привіт донесення по 30 сот. від стрічки.

Консерватизм наших селян.

Чому наш селянин-переселенець, коли верне до дому із чужих культурних країв, не вводить в своїм господарстві сих здобутків господарських, які бачив в чужих краях?

Таке питання завдає собі не один з інтелігентних людей, таке питання завдавав собі і я не раз та нині при вільній хвилі хочу на него відповісти після оповідання одного із визначних наших інтелігентів.

Ось які причини недовгості поступового розвитку подає сей чоловік:

„Хочете знати, добродію, відповідь на се питання, то нехай вам послужить примір в мене — говорив мені сей чоловік.

В моїм ріднім селі давними літами був введений звичай триполівки, де що третій рік запусчено третю часть громадських земель на толоку (обліг), на якій випасала ся худоба вівці і безрого. Кілько то памучив ся я доказами про знесення толоки в громаді, нічого не помогло. Дперва поділ ґрунту зневолив селян до знесення свільних облігів.

Та лишало ся ще одно зло в селі. Стерниск житних і пшеничних не переорювано сейчас а лишево їх аж до осені на пасовиска.

Щоби доказати, що переорюване стерниск впливає користо на видатність рілі, був я примневлений (по свіденю великої війни на слова із своїм батьком) взяти ся сам в часі ферий до орки.

Се мені протягом тижня вдало ся. Не

так легко пішла неділя. По Службі Божій зібрав вийт усю громаду на площі перед церквою і голосно ось так відозвав ся: „Панове громадо, тут приїхав до села син Пр. Д. і чи в бути чи із люти поорав стерниск на полі свого батька. Доти було так, що на стернису пасли а тепер він нашій худобі тим пошкодив. Що ви на се, панове громадо?!..“

Після такого вийтового представлення і запиту заклекотило від обурення і гніву громадян а серед сего клекоту падали дуже немилі оклики на адресу мою і мого батька.

Нічого не помогли вияснювання мої, що так повинні поорати всі, бо се користнійше недоволене громадян супроти мене і мого батька протягом цілого року не уставало. Не мало наслухав ся і я докорів із сторони батька.

Колиж на слідуєчий рік вродив ся на полі мого батька буйний ячмінь гарнійший, чим у сусідів, від тоді почали інші господарі орати стерниска.

Щоби сіяти конюшину годі було кого намовити і треба було щойно насильно самому спровадити насіння і засіяти на полі батька невеличкий кусень ґрунту. Сусіди з початком слідуєчого року приглядаючи ся, говорили глумливо: „Дивіть як вчений син бавить ся в пана і змарнував батькові поле під конюшину“.

Сі глузування не тревали довго, бо вже в третім році бачив я на полі деяких мудрих селян невеличкі „заміри“ засіяні конюшиною.

Захотіло ся мені вводити на ґрунті свого батька насіння спроваджені із вівцевих

піль і городів, бо прийшов я до пересвідчення, що мої виклади і поговірки з селянами тих не переконають. Батько сильно супротивляв ся сій новості, вкінці згодив ся за зложенем оплати гейби в річний наєм. Засадив я і засіяв спроваджені насіння на найнятім ґрунті свого батька, справив все як слід і чекав збору.

На превелику втіху мого батька хтось доволі значною кількістю насіння ще перед зібранем а поля зі мною поділив ся. Мене ж се не дуже переймало, бо вже на слідуєчі роки я бачив у многих господарів такі самі насіння, які вперше росли на моїм найнятім у батька ґрунті.

Я люблю яринний город, до сего і відбун я огородничу практику. Приїхавши у своє рідне село, зібрав я людей і говорив їм про раціональне використання огорода, який находит ся при господарських загородах. Чи думаєте, що мої ширі слова помогли? Деж там! Треба було знов поступити так само примусом і власноручний дати доказ хосенности своїх виводів.

Мимо того загляньте в город вже не в кого небудь, а до моїх родичів, а побачите там на одній і тій самій грядці засаджену цибулю, помежи нею часник а межи ними ще засіяний мак, морква і пегрушка, а денеде вищепено кукурудзу. — Вся моя теорія і практичний досвід пішов в забуте.

— Нехай буде, як бувало..

Нехайже тепер хтось питає, який лїк на сую упертість, нехай може хтось напаше книжку (тепер хтось пише книжку про огороднич-

тво), нехай пішло даром кожному селянинові то селянин тицне книжку навіть нечитану за сволок, а сам буде господарити так, як се робив его дід і праділ.

Се запримітати треба, що багато селян переймає вже здобутки і культуру від других, однак все те йде черепашиним кроком і наразжує перших піонерів на немилі несподіванки із сторони дивно байдужних аж до пересадки співгромадян села.

А наші селянські сади се прямо дикі гаї, які не лише не родять овочу та ще й отінюють городи, роблячи їх неспосібними до управи ярин. Я хотів завести бодай у свого рідного батька гарний садок, засіяв шкільку, розсадив на слідуєчий рік дички, пощепив їх опісля і вивів їх аж до корони. Та коли хотів я садити після вимог саду, то батько рішучо сиротивив ся і каже:

„На полі і городі я тобі позволив, бо то робота паньска не триває довго лиш оден рік або два, а далі знов буду господарити, як я розумію. Але садити дерева під сад буду сам і твоєї науки не потребу“.

Посадив же старий, „як сам розумів.“

Нині вже вирости деревця на зрілі дерева і утворили густий гаї з помарілими коронами дерев. Овоч в тім саді дуже марний і то лише на верхках дерев а помежи деревами протиснути ся годі. Прямо стидати ся треба сеї муки дерев, коли загляну у садок свого батька.

Зверну увагу на иншу тему:

Щоби побити хату бляхою, вже від кількох літ намовляю я батька, вже і гроші на

Покутники.

(Конець).

Дорога їх вела попри українську книгарню і она станули перед виставкою подивити ся на образи та книжки.

— Здає ся, Русини мають уже велику літературу — замітив Скалатський.

— Оі велику! — відповів Дашко.

— Я тепер дещо читаю: історію України і т. п. Позичити тобі? Дуже цікава! Се не Сенкевичеві видумки і брехня „Słowa polsk-o-го.“

— Я ще як читав колись москвофільске „Слово“ і „Друга“, так з того часу не прочитав і одноі більшої рускої книжки — сповідав ся радник, переглядаючи заголовки книжок.

Далі говорив, мов сам до себе: — Цікаво! Книжки так по європейски оправлені, з ілюстраціями! А ті великі образи справді гарні.

Він перейшов до другого вікна, поперечитував заголовки сьвіжких книжок і вернув ся до Дашка, котрий з різних боків придивляв ся ще великому портретови Шевченка.

— Ну, ну! — відозвав ся Скалатський. — Дай Боже і нашому теляти вонка злапати! Ходім на Високий Замок!

— Ти все ще скептично відносиш ся до Русинів? питає ся староста радника, відходячи від вікна. — Ти би прочитав дещо поважнійше, не самі часописи, бо ті живуть хвилю, з дня на день... У книжках і т. п. — там шукай правди! А головна річ: історію України прочитай! Я кілька видань — дам тобі!

— Ти читав?

— Читав! Зі злости читав. Коли мене скриїдили і в пенсію післали, я все питав себе: „І чого ти, дурний Василю, дослужив ся? Адже того самого був би ти доскочив, не відрікаючи ся своїх і т. п.“ Велике діло — староста! На повіті землетрясець, поки служив, а в пенсії — нуля, велика нуля, ще й перечеркнена!

— Радник суду то само! — додав коротко Скалатський. — І я вислугував ся чужим богам тай що з того? Смерть за плечима, здоровля нема, до нічого иншого вже не возьмеш ся.

Оба емерити замовкли і довго йшли мовчки побіч себе. Мабуть нагадували собі останніх сорок років свого життя, своєї нужди, своєї журби і радості, — але оповідати се собі широко не мали охоти. Йшли по маленьки та підпирали ся палицями. Час від часу поставкували, бо дорога вела під гору і они мучили ся.

— Отже я читав історію і т. п. — почав знов староста, не забуваючи ніколи свого і т. п., до котрого привик — я читав і думаю... Нераз мені моя Вандя книжку з рухав! „Най тато того не читають! Деж то для тата?“ Уважаш: тато, старий дурень, бодай перед смертю хоче пізнати правду і т. д., а ту молоде покоління нагадує ему: запізно, пропало, не випадає, не вертай ся до своїх і т. п. Ех, дослужив ся чоловік!

— Тай я колись то мав неприємну пригоду. Був зі знакомими і дітьми в цукорні. Приходить той Вімазаль чи Віскочіль, польський патриот а ческим привітцем, що збирає гроші на Т. S. L. Наставляє пушку — я не дав. Інші дали, я не дав. Так якось напів свідомо, на-перекір, на-пів несвідомо. Знайома пані зараз до мене з інтерпеляцією: „Jaki z pana radcy Polaki!“ Я не Поляк!

— нажу. І почала ся дискусія страшно неприємна. Веі дивують ся, рідні діти не пізнають батька, я сам дивую ся собі. Скажи ти мені, що то є? Адже я чоловік не заціпляний і кількох сотків не жалую.

— Се свобода, братчику і т. п. — пояснив староста.

— Аже я і перше міг мати свободу!

— Міг мати і мав, далеко більшу, ніж я. Тільки, бачиш, чоловік сам на себе, без ніякої неволі, може наложити такі пута, що не рушиш ся і в неволі своїх власних думок умреш. Спершу, вступаючи в життя, з таким вихованем, яке ми могли винести з наших несвідомих національно родин, з німецьких шкіл і т. п., чоловік хотів потрапити у течію, щоби плисти наперед, бо ніхто не хоче лишати ся позаду. Потім посада, родина, служба, присяга, обставини, аванс, прикази з гори і т. п. — і диви ся вже з руского Василя польський Bazyli, навіть патриот, Sokół, ворог Русинів і т. п. Не було коли навіть подумати над своєю власною метаморфозою. А тепер маємо час і думаємо. Будити ся у нашій душі щось давно забуте, приспане, поросле мохом і травою — от так як ті свіванки, що нагадують ся мені по довгих літах самі з себе, хоч мені здавало ся, що я їх уже давно забув.

Радник Скалатський ішов помаленьки і слухав. Як два досвідчені парламентаристи, що мають доволі часу, оден другому позволяв виговорити ся і тому розмова їх дуже часто виглядала, як лекція двох учителів. Оден слухав терпеливо другого — і так ми навіс прохід, без котрого погідний день у них не міг минути.

Они ходили щодня рівно годину по Замку, потім дивили ся на годинник і вертали ся до дому, на вечеру. Що суботи сходили

ся ще разом по вечері в реставрації, досить наверх непоказний, але з добрими напівками, і там Дашко пив пиво, щипав жидівочку Ханцю і дивував жидів знанем їх жаргону; натомість Скалатський пив мід, їв печені з цибулею і маком пляцки і сердив ся, що в тисячів анекдот, які ему в житю доводило ся чути, він тепер, коли они були би придали ся, нагадував собі лише кілька. Не мав пам'яті до жартів.

Але товариство емеритів і взагалі старших людей, яке тут звичайно збирало ся, находило у своїй пам'яті стільки жартів — і то переважно крайно нецензурних, — що кожний суботнійний вечір до 11-ої години був виповнений по сам край. Перед 11-ою більша часть сих дідів дивила ся з неспокоєм на годинник, допшвали решту і йшли чим скорше до дому, аби жінки не сварили ся, у кого они ще жили, та щоби не пошкодити своєму здоровлю.

Дашко і Скалатський умовили ся також зійти ся сьогодні по вечері. Дашко обіцяв принести товаришеві історію України і взяв від него дві корони, щоби разом зі своїм датком безіменно післати на руский виборчий фонд.

— Вже ми тими коронами не викупимо своїх гріхів — сказав радник. — Але я радо даю.

— Не викупимо, але діло в тім, щоби дальше не грішити і т. п. — відповів староста. — Якось легше на душі стає, коли хоч щонебудь зробиш для своїх.

— Тебе не пізнаю, — дивував ся радник — се той самий Дашко, що на ній рускі часописи сухої нитки не лишали?

— Той самий.

Так потішали себе оба товариші, походяючи повагом по Високому Замку. Скалат-

се дав я. Та гроші зужив батько на господарські потреби а хати бляхою не покрав. Коли я приїхавши на фермі, спитав батька чому не побив хати бляхою, той каже: „Абож а потребу, щоб до мене приїздили різні волокити за милостиною, гадаючи, що ту мешкає якийсь пан. Зрештою я не хочу бути першим, щоб на мою хату люди зглядалися. Вже й так свій вік доживу“.

Веде батько пасіку.

Нехай до неї хто загляне! Є там аж 60 роїв в уліях та згадайте в яких? Стояках і лежачках добраних в дереві, дальше в і дзержоні а навіть й найновішої системи а кождей о яншім вимірі. Коли радив я, щоб справити однакові улії і рами, купити витрісачку до меду на те, щоб користати більше з пожитку пчіл, на те дістав я таку відповідь: „До моєї смерті буде так, як є, а по моїй смерті зробиш собі, як тобі подобає“.

Чи ж годен що зробити молодий переселенець щось нового, вернувши до дому — говорив мені той чоловік — коли йому ані на дрібку не дозволить хтось, хто чує ся старшим і мудрішим в дома або і в сусідстві!!

Так говорив мені сей чоловік, котрого знаю, яко незвичайно ознамененого із різними господарськими справами. Сі виводи і богато живих, (на які випадало би писати дене-що обширніше) складають ся, що наш селянин не може приміняти у себе того, що чув або бачив межа чужими народами і в чужих краях.

Без просвіти нема поступу!

Милована, 1. VIII. 1913.

Михайло Коць.

Допись з Криниці.

Ви чули може що вже про Криницю? таки справді нашу руску Криницю! Що? кажете, не нашу? Ей таки справді нашу! Бо й инакше не звала би ся „Криницею“ а „Zródko“, „Zródelko“, „studnia“, „studzienka“... чи як там ще хочете... А она таки наша Криниця, а там нашим темним, неосвідомленим Лемком, який саме на своїй кєрвавиці вилєліяв другу „Zdrój“-Криницю, пустив в чужі руки, відіпхнув геть від себе! Та сама у нас стара пісенька і та сама по сто раз історія...

Те саме, що твої очі оглядали у пребогатім в скарбі Бориславі, Східниці, Тустановичах, та сама темнота, байдужність і неопрадість, яка причинила ся до занепаду Трускавця, Ріманова, Івоніча і много много

скай томив ся скорше, Дашко був ще більше жвавий, але оба вже чули старість у костях і сей смуток, що закрадає ся до душі з літами. Кождий пересвідчений, що инакше уладив би собі життя, колиб міг его повторити, тимчасом се неможливе...

В понеділок оба голосували на руских кандидатів. Коли по голосованю ішли до своєї каварні, староста і тішив ся і сердив ся: — Ех! — кавав — що то за вибори! То я робив колись вибори! Все так мусіло бути, як я хотів!

Радник Скалатський не відзивав ся.

— Ти над чим так думаєш?

— Думаю, що ми то зробили з самолюбства, а не з пересвідчення, — з жалю, з обрешеної амбіції... Погадай, що я колись кандидував против Русина і перепав, а тепер перед смертю сам голосував на якогось там незнамого мені Костуркевича, чи як там, для того що він Русин.

— Ет, пустяки і т. п.! — відповів староста. — Чей сумніє тебе не гризе?

— Ні!

— Ну, то чогож передумуєш на ново добрий учинок? Ходім!

В каварні невагом сиділи оба за шахами, староста курив грубе цигаро і приспівував:

Сякий-такій парубчака,
на бакир папчина,
в зубах люлька, з носа булька,
на бороді слина...

— Ох! ох! ох! — вітхав Скалатський. —

Тяжко бути чоловіком.

О. М.

цих пречудних в земельні плоди богатих місцевинах, те саме повторило ся і тут у Криниці!

„Krynica-Zdrój“ на руских, хлопских ґрунтах, для нас пропала вже і більше до нас не верне ся.

Остало ще лиш село Криниця, ніби руска Криниця, яка при своїй донці польській Криниці переминає ся в присілок і яко такій з часом знидїє, змарнїє і для нас зовсім пропаде!

*

Що мене прикро вражає, куди лиш крок за кроком поступиш у нашій бідній, забутий Лемківщині, що ми там і хрестик поклали на сей наш великий шмат землі і ним зовсім а зовсім не цікавимось! Що у нас, у нашій „роботі“ не так о саму роботу розходиться ся, не о ті верстви народу, які в темноті пропадають і для нас затрачують ся, як радше о горлякову, поверховну, хвилеву агітацію, яка може одиниці освідомлює, але широких верств не рушає!

Та й то вся робота скупляє ся там, де вже перед тим була робота, де вже ґрунт підготований, села освідомлені. Все инше, де ще нічо не готове, де всьо ще мертве і сире, де одинцем треба освідомлювати і треба зачинати від пояснюваня „Україна“, все те инше нехай спить, спить сном блаженних, нехай в москвофільстві пропадає, нас се нічого не обходить і не цікавить!

От в чім саме хіба сеї нашої „далекосяглої“, „всєукраїнської“ роботи, яка, річ природна, одиницям має принести користь, але для загалу нічого!

Не люблю бути ментором, і не пишу се в тій цілі, щоб декого „вкусити“, або кому похибки витикати! Та годі не звернути уваги, коли бачать ся, як у нашій роботі над народом, чи в політиці все в тім малім колісці обертаємо ся а всеї нашої країни оком любови не огортаємо!

Бо впрочім чиж не один з „найсвітліших“ наших „політиків“ і „істориків“ (!) не кинув клича: „Za San z Polakami“?

А коли так — то всьо, що за Сяном, вже не наше! Всьо, що на тій чудній нашій Лемківщині — кинене легким серцем закапаченню і що за сим іде, спольщено!

Нам тут вічого робити і туди не пхати ся, бо тут те саме, що й на Угорській Русі тут о... „мандати“ й мріти годі, бо й чиж око-ло сего не обертає ся наша вся „робота“?

Все инше байка! байка! „Проценти“ лиш „голосів“ і „проценти“!

Що не на вітер говорю — се кождому аж надто ясно! Хто до недавна цікавив ся от хотів би Сяниччиною? Кому в голові цікавити ся це й нині Ріманівщиною, Горличчиною, Сандеччиною?

Тим то й не дивниця, що в ще цілі області на Лемківщині, у яких ще нашого пересвідченого патриота нога не ступила і у яких нікому й на думку не прийшло принести світло правди!

А так вся та країна для нас пропадає!

А так весь той шмат землі для нас за-пропадує ся!

І ми на те все ві словечком!

Ми радше зуживаємо свої сили на побороване щирих і охочих сил до праці над народом, яких „виною“ хіба се, що они „супільники“, і дрожимо від страху, щоб они, не дай Боже, не „покирили“ розумій: не зорґанізували ся!

О страшно ще вузка дитинна і коротко-зора „наша політика“!

Лиш так дальше і дальше, а скорчимо ся так, що й дітий не буде де виховувати!

І не пишу на вітер.

І не пишу з вірадою...

* * *

Хто у нас в Галичині не чував про Криницю та хто єї із книжок не знає?

Але спитаю ся прилюдно, як старих, так і молодих, тих, що по „Zdroju“ показують ся у вишиваних сорочках... політиків і не-політиків, а „охочих до праці“ много то з них було в Криниці, в тій нашій рускій Криниці?

Бо то, що я застав тут у тій нашій Криниці, дало мені доказ, що там доси, від коли ми пробудили ся, до правдивого життя пірвали ся, ще українська стопа не ступила і поважно людьми не зацікавила ся.

І те, що говорю про Криницю, те ма-буть треба би повторити і про всі околичні

місцевини! (Слота не позволяє мені про се докладнійше розвідати ся).

Та сама крайна темнота, тіж самі національно неосвідомлені Лемки, які попавши в кігті „ряних“ москвофільских „атців“, ні словечка про наше життя, наш розвій не знають, в нужді житє коротають і за лучшим житєм в Росії (се факт!) тужливо вздыхають!

Хто сему винен, — ну хіба не Лемки! Яксь дивна легкодунність огортає наше життя, кождей бач з тих дивних патриотів доває про „свій округ“ а на „чуже“ (!) не оглядає ся... і ми „живемо“, „розвиваємо ся“ і наш стан посіданя „зростає“!

Чуваємо ся „сміло“, що як наше політичне життя визволить ся з залежності від Поляків, москвофільство стане тільки епізодом нашої минувшини! А не дивимо ся на той величезний шмат Лемківщини від Сяниччини до Сандеччини і не бачимо того, як тут не москвофільство, а вже правдива москвощина зростає і нашого Лемка пригнітає.

Двіста (200!) примірників москвофільских часописий засипує що тиждня Криницю, а ні одна українська часопись не заблукає ся туди хотай би на „показ“.

Сотками книжочок „Качковского“, чи російских засипує ся тут в Криниці безкритичного селянина, а „Просвіти“ ні на думку не прийшло, післати хотай би з 50, 25, 10, безлатно, щоб того Лемка просвітити, від „злої путі“ відвернути!

„Я страх люблю книжки, господиноньку, читати, каже до мене оден, особливов з нашої історії, та тут у нас таких не дістати, хіба в Росії, ах чому я в Росії не родив ся!“ і т. д. Лемки нарікають, а ті, що тут „на місци“, парохі, сотрудники, може декуди й учителі, „академики“, студенти гімназійні з Нового Санча, з сего користають і ті мити про благодатности в Росії дальше і дальше розширяють!

Лиш що одно я замітив, на що церковні власти може не звернули уваги.

В найдавший тій тут закутій Лемківщині ширить ся московський радикалізм. Лемко з Криниці, то не Лемко з Дальової. Парох у него нічим, парох у него комедиянтом, який є ніби на то, щоб шкіру з хлопа лупив... церковні гроші забирає... парохіян по евангелію словами: „Ви худоба... ви пси... ви свинопаси... ви свинарі... ви дяблиці і дяблята... і т. д. і т. д. ганьбив; дзвони церковні, на які они по сотці і по дві давали, в безконечности справляв, сиротам-дітям за похорон послідну коровицю забирає, жидівські шинки терпів, а християнську „гостинницю“, хотай в ній і „Голос народа“ і „Лемко“, бойкотував! І захо-диш з таким Лемком в розмову і дивуєш ся, кілько в его розмові сарказму, іронії і ще дечого!

Гарна у Вас церковь і Львів не повстаєдав би ся єї — кажу.

— О так, відповідає, та се за попередника це, а за того єгомосця то уже й гет „подіравлясь“... хотай там на бляху поскладали!

— А гарні у вас дзвони?

— Ой гарні там, гарні. Та де там господиньку. Старі такі, що й череп лучше дзвонить!

— А о нові не постарасте ся?

— Ай та чому не постарали би ся, уже й навіть поскладали. Ах, Боже, як люди радо складали... Були люди такі, що по сотці і по дві давали, так що з того. Раз вже мали бути, потім знов мали бути, потім вже на Великдень мали задзвонити, та... не задзвонили!

— І не задзвонять — відзиває ся другий.

— Ой дзвонять, они дзвонять — каже третій — та не в нашій кишені!

Знаєте що, господиноньку — відзиває ся якась молодича, якраз нині молодий єгомосць говорили „барз пекно“ казав... о обманстві, здирстві, ошуканстві ближнього, то ми зараз і подумали собі всі, против кого то говорять!

Що це розширює і підсилює сей радикалізм, то не лише самі місцеві обставини, але також саме схизматичний, змосковщений „Лемко“. То барз розумна газетка, кажуть люди, уже наш єгомосць старий були там також описані!

Щож отже? Зло велике, нещастє для нас це більше, але ще не всьо пропало!

Щаслива судьба хотіла, що цікавість ме-не туди повила і я зміг наше правдиве поло-

женє хотай би в часті представити ширшому загалові!

Однак нам тепер вже тої справи не за-сипляти... Редакції українских часописий з виїмкою радикальних і соціялістичних, повинні хотай би від часу до часу висилати важніші свої числа принайменше до Криниці в Криниці на руки єї власника Гарасима Громосяка.

Товариство „Сільський Господар“ повинно відступити принайменше кільканайцять книжок даром філії в Сяноці, яка є на цілу західну Галичину і яка, думаю, зможе відповідно розділити єї книжки в Криниці.

То само повинна зробити і „Просвіта“, бо можуть голови Філій деколи дістати цілі пачки, розпродати і не здати рахунків, то й може мати наш Лемко на стільки ласки, що-би кілька даром одержати!

А з окрема наші патриоти. наша інтелігенція, наша молодіж університетська, наша молодіш шкіл середних, не повинна про ту Криницю ніяк забувати!

Витворили Поляки на ґрунтах наших хлопів польську Криницю... і як нинішній „Wiek nowy“ доносить (Wiek nowy Nr. 3625 z dnia 9. sierpnia 1913) „letnia stolica Polski“ не даймо принайменше сеї рускої Криниці і займим ся нею щиро і горячо з подвійного згляду!

Національно освідомлена Криниця стала би тим огнищем, з якого би ішли проміні освіти і національного освідомлення на околичні місцевини і не дали би ся їм для нас запропастити.

З жерел, які показують ся в рускій Криниці — ми би змогли створити з часом свою купелеву місцевість, яка би що до животно-сти води не уступала польській.

Лиш коби раз справді зачати.

Лиш коби раз справді зірвати з тою коротковоростію, тою політикою часової користи одиниць, яка для загалу ніяк і ніколи не може принести ніякої користи!

Плян початкової роботи я вже вказав, і, думаю, она би не остала без користі!

А враз із нашими інституціями просвітними і господарськими повинні сею справою занятись також і власти, на разі шкільні і церковні, чим, коли не ходять вже о нашу народну користь — принесуть користь Церкві, кравви і державі.

Коли так пароху у нас тяжко рушити і годі в инше місце перенести, то чи не було би добре, дати сотрудника-Українця?

А і годі не звернути уваги учителям-Українцям, що й управитель 4-класової школи з рускою мовою викладною рівнож москво-філ, іде з причини „вислуженя“ на відпустку, а потім на вислуженню.

Два такі становища заняті Українцями в однім селі, вже много би значило і довело би мої нинішні мрії до чогось реального.

О, коби лиш мій поклик може тому, що „супільника“ не був „гласом вопіючого во пустиню“...!

В Криниці, дня 10. серпня 1913.

4-ка.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Мир на Балкані.

Мир в Букарешті заключений, румунський король з великою церемонією прийняв у себе мирових відпоручників балканських держав і серед грімких тоаств проголосив нову еру на Балкані. Румунія триюмфує, бо не втративши ні одного жовніра одержала і матеріальну і моральну побіду. Амбіції румунського королівського дому сягають аж в Петербург, бо вже невагом, як кажуть, заручеть ся син румунського престолонаслідника з царською дочкою Ольгою. Також в Греції і Сербії велика радість ізза заключеня побідного мира. Лише з Болгарії йде невдоволенє і робить вражінє, що балканський мир дуже не-тривкий, що упокорена в букарештєнським мирі Болгарія готова є в відповідній хвилі на відплату, коли великодержави не зревідують условин мира в єї користь, повертаючи єї Кавалю і болгарську часть Македонії.

З боку стоїть Туреччина і хитро віді-
бравши Адрианоуполь, сьміє ся з уїмнен-
Европи, щоби додержала умови лондон-
ського договору. Впрочім Европа не така то
однодушна супроти Туреччини. Франція в
страху о свої капітали, вложені в Туреччину,
дораджує иншим великодержавам, щоби не
силували Туреччини уступати ся з Адриано-
поля. Англія рівнож не буде напирати на Ту-
реччину в сїм напрямі, бо боїть ся ворохобні
магометан в Індії... Отже не веселі вигляди
отвертати ся для Болгарії.

Правда, і Австро-Угорщина і Росія з ці-
лим натиском змагають до ревізії букареш-
тського мира. За те Франція і Німеччина
опирають ся сему не менше рішучо. Німецький
цїсар Вільгельм, мабуть для задокументованя
свої повної згоди що до букарештського
мира, вислав сердечну телеграму до руму-
нського короля Кароля і одержав дві ще сер-
дечніші відповіді. Англія і Італія стоять на
боці і вичікують, на чім справа стане.

Незгода між Росією і Францією з одної
сторони, а Австро-Угорщиною з другої, не
ворожить нічого доброго. Досить вже пролило
крови на Балкані і великодержави повинні
не сваритись, а єднати ся з ціллю, щоби не
допустити до ніякого нового проливу крови.
Досить вже війни, людскої і господарскої
руїни!

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско кат.: Евдоки-
ма; римо-кат.: Іполіта. — В четвер: руско
кат.: П. Ч. К. М.; римо-кат.: Евзевія.

— В справі приватних гімназій. Розпорядок
красної Ради шкільної з дня 28. липця с. р.
ч. 13426/IV до управ приватних середніх
шкіл, щоби постарали ся о кваліфіковані у-
чительські сили, коли бажають узискати пра-
во прилюдности, зустрів ся з протестом на
сторінках „Діла“. „Діло“, хоч признає слуш-
ність сего розпорядку і мотивів, старає ся
доказати, що сей розпорядок звернений на
знищенє приватних українських гімназій, бо
— нігде правди діти — у нас нема на стіль-
ки кваліфікованих учительських сил, поза дер-
жавними гімназіями, щоби відповісти запо-
ребовану в десяти приватних гімназіях.
Впрочім годі вимагати, щоби державні гімна-
зії обібрали з кваліфікованих учителів (яких
ї так не дуже багато) ради приватних гімна-
зій. „Діло“ подало було дату речення, від
котрого розпорядок мав би вийти в житє на
день 1. вересня 1913, між тим коли в розпо-
рядку красної Ради шкільної сей речинєць
починає ся від дня 1. вересня 1915 року.
Можливе, що деякі приватні гімназії (в Ро-
гатині і в Городенці) перейдуть на дер-
жавний етат, про що повинні подбати у-
країнські посли, але „Діло“ повинно ся
звернути з горячим зазивом до наших не-
іспитованих учителів, щоби як найскорше під-
готовляли ся до іспитів, а з таким самим за-
зивом годі не віднести ся й до наших студен-
тів філософії, бо лише тоді, коли они будуть
цільно учини ся і на час здавати свої іспи-
ти, можливе буде удержанє приватних гім-
назій.

А що до розпорядку Ради шк. кр., треба
признати єго розумним, бо годі допустити,
щоби всякі непокінені студенти, без відпо-
відних кваліфікацій, „учили“ нашу молодіж.

— В справі Скита Манявського пишуть на-
м: Нема у нас свого „Вавелю“, але коли би на-
віть був, не зуміли би ми пошанувати єго
так, як шанують Поляки свій Вавель. От є у
нас на Підгір'ю розвалини оспіваного Маняв-
ського Скита, але хто ними займає ся? Гово-
рено, що Експ. Митрополит Шептицький за-
думує відбудувати Скит для Василянського
монастиря, однак не знати, скільки в тім
правди. До нині в романтичну околицю Скита
навідують ся лише туристи та старці на пра-
вник св. Івана, бо тоді в Скиті відпустова
відправа. Околиця Маняви — одна з найгар-
ніших і найздоровіших в Галичині (не го-
воримо про село Маняву де є венеричні по-
шести), серед величезних смерекових лісів,
звісна ще з свого водопаду. При сильних стара-

нях нашої суспільности могла би стати Мня-
ва своєрідним кліматичним місцем. У стій від-
будованого Скита — серед свого народу (жи-
дів тут мало!) варто би подихати здоровим,
лісовим воздухом!

Коли вже бесіда про Скит, не можна не
згадати, що іконостас з сего Скита нахо-
дить в парохіяльній церкві місточка Богород-
чан, виставлений на небезпеку знищеня, бо
церква стара, деревляна, а на вибудованє но-
вої ще довго прийде ся ждати. Може би кон-
серватори зацікавили ся ближше і Скитом і
іконостасом і не дали пропасти вартісним,
історичним пам'ятникам. — Кр.

— Українсько-польські переговори. „Neue fr.
Presse“ доносить в телеграмі з Маривада,
що намісник др. В. Коритовський вертає дня
15. с. м. через Відень до Львова і зачне тут
переговори в справі виборчої реформи до га-
лицького сойму. Вже тепер можна сказати, що
ті переговори не покінчать ся в тім місяці,
бо много політиків вертає до Львова щойно
з початком вересня.

— Справа розпущеня резервістів. Оноді від-
був гр. Борхтольд конференцію з міністром
війни Кробином що до розпущеня резерві-
стів, які стоять на полудневій границі. Ріше-
нє в сій справі наступить небаком.

— Відзнаки для офіцерів за службу над гра-
ницею. „Die Zeit“ доносить, що з нагоди уро-
дин цїсаря одержать сего року офіцери, які
сповняли службу над границею підчас бал-
канського переселеня, много відзначень.

— Великі маневри кінноти відбудуть ся в Га-
лицині сего місяця під проводом ген. інспек-
тора кінноти гр. Гуна. В маневрах возьме у-
часть 7 полків кінноти. Областю маневрів
буде околиця на схід від Львова. В орієнта-
ційних вправах возьме також участь часть
піхоти львівського корпусу.

— † Бл. п. Орест Авдиюковський, який помер
в неділю у Львові в 70. році життя, замітний
для нашого народно-католицького життя тим,
що якийсь час редагував „Мир“, видаваний
пок. Іваном Левицьким в католицькій душі. В сїм
часі небіжчик, маючи вже поза собою москво-
фільську минувшину (участь в редагуванню „Бо-
яна“, „Слова“, „Нового Пролома“), виразно
склонював ся в народний бік і народна справа
була би чимало зискала в особі талановитого
публіциста, наколи би не впливи пок. редак-
тора Маркова. Марков, оцінюючи по заслузі
талант пок. Авдиюковського, пригорнув єго до
редакції „Червоної Русі“, „Галицької Русі“, а
вкінці „Галичанина“; на становищі редактора
сеї останньої часописи позістав покійник май-
же по конець свого життя, то є до хвалі, ко-
ли „Галичанин“ перестав виходити.

Про покійника, чоловіка ввічливого і осо-
бисто симпатичного розказують, що в часі
російсько-турецької війни писав він воєнні
„кореспонденції з поля бою“ для віденьсь-
кого „Extrablatt-y“, сидючи преспокійно у
Відні.

Галицьке москвофілство втратило в по-
мершій визначну одиницю. В. а. п!

— Ювілей станіславського полку. В Стані-
славові відбуде ся дня 15. с. м. як в 150 ро-
ковини утвореня, стоячого там залогою 58.
полку піхоти торжественний ювілейний обхід,
на який прибудуть генерали зі Львова з ко-
мендантом корпусу Кольовшварм на чолі, ко-
мендант перемискої кріпости ген. Коллар і т.
д. Крім того запропено до участи всіх офі-
церів, які колинебудь служили при тім полку.
Четвертий батальйон сего полку шість літ спов-
няє найтруднішу граничну службу, найперше
на границі Чорногоря в полудневій Далматії
(в Будуй, Кастелістуй і Суторморе), а тепер на
сербській границі в Боснії (в Фоча). Є се чи-
сто український полк і рекрутує ся з Стані-
славівцями, Товмаччинами, Городенщинами,
Надвірнянщинами і Богородчанщинами.

— † Смерть „приятеля“ Українців. В Петер-
бурзі помер член російської державної ради,
довголітний начальний редактор „Кієвлянина“
Піхно, з якого діяльністю тісно звязане
переслідуванє українського народного руху в
Росії.

— Абсолютизм в Чехії. З Праги доносять,
що чеське намісництво вислало окружники до
старостів і припоруцає в них безоглядну цен-
зуру і конфіскацію писем, в яких звизають до
непослуху цїсарській адміністраційній комісії.
В другім окружнику пригадує ки. Тут розпо-
рядки що до походів і демонстрацій.

— Товариство „вз. обезп.“ „Дністер“ прийме
до послуги хлопця, звинного, 12—14-літнього
причїм першєвство мають ті, що мешкають
у Львові при родні або свояках.

Олександр Барвінський.

Спомини з мого життя.

(Дальше).

28. Наклепи на мене задля просвітної народної діяльності.

Попри просвітну, народно-громадянську
роботу не занедавав я також науково-літе-
ратурної і педагогічної нивы. Окрім печата-
них в „Die Reform“ (гл. в гор. стор. 75.), в
„Правді“, в „Ділі“, в „Газеті Шкільній“ і
„Шкільній Часописі“ розвідок (стор. 116 до
118) і книжочок для товариства „Просвіта“
(стор. 103—202) і т. ин., само видавництво
„Руск. Іст. Бібліотека“ було доказом моєї лі-
тературно-наукової заповідливости, а згадана
в горі полеміка з єї противниками вимагала
також часу і історичних студій.

Однак тодішні політичні влади, як я
вже в горі зазначив, нерадо гляділи і на
зовсім невинну просвітну і народну діяль-
ність (гл. стор. 40.). Засновини чаталень по
селах, котрі після народної школи мали під-
держувати грамотність селян, виклада по чи-
тальнях, в котрих подавано їм хосенні відом-
ости з історії і инших наук, засновини фі-
лії „Просвіти“, „Рускої Бесіди“, музикально-
декламацийні вечери і т. п. — все те
видавало ся якимсь сепаратизмом,
шкідним нібито для спокою в місті і в по-
віті.

Особливо нелюбим оком на все те гля-
дів в тернопільській старості концєпіст Па-
шкунський (нинішній всепольський органі-
затор на Кастелівці у Львові) і комісар Ав-
густ Щуровський (опісля був старостою і
радником намісництва, уже помер), хоч ста-
роста тодішній Мадурович відносив ся
вельми прихильно до мене. Вже від часу про-
цесу Ольги Грабар мав я певні познанки, що
мене перед висшими властями представляють
москвичом (Moskal), хоч моя діяльність при-
людно свідчила про зовсім противне переко-
нанє народне. А вжеж моя подорож на Укра-
їну, хоч за відомостю мого директора д-ра
С. Дієвського, і численні листові посил-
ки перекладів для „Руск. Істор. Бібліотеки“
дали моїм противникам привід до всяких
тайних наклепів перед висшими властями.

Коли я раз якось в одній справі зайшов
до комісара Щуровського, покористував ся він
сею нагодою і хотів мені дати поученя,
щоби я не „мішав ся до політики“. На се
відповів я єму, що політикою зовсім не зай-
маю ся, а від моєї шкільної зверхности знаю,
як маю поступати в позашкільній діяльності.
А що комісар Щуровський був вельми зарозу-
мий чоловік, то й неперечно вихиснував
мою відповідь проти мене. Також двотижне-
вий побит Ол. Кониського в Тернополі, ко-
трий жив у моїй хаті, дав неперечно Щуро-
ському привід до підзорів, бо він звизав до
себе мене і Кониського до оправданя, в якій
цїлі проживав він у мене. (Близші однак по-
ясненя про мої звизини з Кониським і бога-
ту єго переписку зо мною відкладаю до III. т.
Споминів).

Отсе спонукало мене звернути ся з пись-
мом до старости Мадуровича (бо задля
тупого слуху з ним трудно було розмовити
ся устно), в котрім я зовсім щиро виявив
мої здогади про неприязні на мене наклепи
перед висшими властями і навів докази, що
моє поступованє було все явне, щире і по-
правне, а в моїй просвітній, громадянській
і народній діяльності не було нічого, що ста-
вало би в суперечности з моїм службовим
учительським становищем. Староста Мадуро-
вич, зустрінувши мене після мого писма
принягдіно, запевняв, що єму нічого такого не
відомо та що й се неможливо, щоби комісар
Щуровський навіть в часі відпустки старости
(коли єго заступає в урядованю) міг щоне-
будь писати про мене, бо се остало би в ак-
тах і опинило би ся в руках старости).

Однак мимо того я впевняв ся про дій-
сність таких наклепів проти мене перед вис-
шими властями, коли директора учит. семі-
нарії д-ра Дієвського іменовано весною
1886. директором тернопільської гімназії, вель-
ми занедбаню єго попередником, так, що Ра-
да шк. кр. поручила єму зараз обняти урядо-
ванє в гімназії. Треба отже було комусь пе-
редати тимчасову управу учит. семінарії аж
до іменованя нового директора. Справа та бу-
ла тут тим важніша, що міністерство про-

світї видало тоді новий організаційний ста-
тут для учит. семінарії і відповідно до того
треба було перевести розклад науки поодинок-
ких предметів. Мені отже яко одному тоді
в учит. зборі кваліфікованому професорови
поручила Рада шк. кр. не тільки переведенє
в житє нового статута, але я попри свої служ-
бові обовязки учительські правдив цїлу упра-
ву семінарії, переводив усі іспити перед фе-
ріями і по фєріях аж до жовтня того року,
отже заступаєв директора цїлих п'ять місяців,
однак після порученя Ради шк. кр. мав усі
много видавані розпорядки підписувати іме-
нований уже гімназ. директором др. Дієвським.
Колиж в тім часі розписано конкурс на
директора терноп. семінарії і я вніс поданє через
Раду шк. кр. до міністерства просвітї о іме-
нованє мене директором семінарії або окруж-
ним інспектором шкіл, я не міг навіть покли-
кати ся на се, що я мав відповідну практику
з нагоди п'ятимісячної тимчасової управи се-
мінарії. В причуваню некористного рішення
моєї просьби виїхав я до Відня, щоби лично
представити ся в міністерстві просвітї. Міні-
стра просвітї не було тоді у Відні, отже я
представив ся лише секційному шефови гра-
фови Енценбергові, котрому я ви-
словив мою просьбу, а також мої здогади
що до безосновних на мене наклепів. Тоді
спитав мене гр. Енценберг: „Vielleicht haben
Sie sich an der Wahlgitation beteiligt?“ на
що я відповів: „Ich wurde zwar vom rutheni-
schen Centralwahlcomite bei den Reichsrats-
wahlen im J. 1885. für den Landgemeindefe-
zirk Tarnopol-Skalat-Zbaraž als Candidat an-
gestellt, allein ich bin zurückgetreten.“ —
„Also, vielleicht haben Sie sich mit der Geist-
lichkeit verfeindet?“ — спитав відтак гр. Ен-
ценберг, на що я відповів: „Ich bin Sohn ei-
nes griech. kath. Geistlichen und lebe mit der
Geistlichkeit in den besten Verhältnissen“. З
послухання у сек. шефа вніс я однак вражі-
нє, що на мене кинено якісь політичні підзо-
ри. А що до сего вчєвнив ся я у міністер-
ського секретаря Табенберга, котрий
доволі виразно натякнув мені, що побіч від-
личної кваліфікації піднесено проти мене
деякі сумнівні політичні основи. Нічого
певного про се я не дізнав ся, однак по-
твердженням сих підзорів і сумнівів була від-
мова моєї просьби і що до директури і окруж-
ної інспектури, а іменованє о рік молодшого
в семінарійній службі (а в тім часі окруж-
ного інспектора шкіл львівських) Володислава
Боберського директором тернопільської
семінарії. Се мене не вивело з рівноваги і я
мимо того з такою самою ревностю і спо-
кою сповняв свої службові обовязки і не
переставав дальше трудитись також на про-
світнім, громадянським і народнім полі
в тім найглибшій переконаню, що моя ді-
яльність позашкільна не остає в суперечности
із службовими обовязками і австрійською дер-
жавною ідеєю.

Аж в 15 літ опісля пізнав я причини
такого обороту справи, коли Іван Е. М. Ле-
вицький видав „Біографічно-історичний
очерк“ п. з. „Александр Барвінський в
історії культурного дви-
ження руского народа на Прикарпатю (вел. 8°
стор. 72 у Львові. Коштомъ Антона Хойна-
кого зъ типографіи Ставропиг. Института,
яко перепечатку з біогр. енциклопедії „При-
карпатска Русь“ Том I.*). В сїм житєписнім
очерку, до котрого знаменитий пок. бібліо-
граф із справді муравельною пильністю зі-
брав і вихиснував всякі можливі жерела, роз-
добув він також з міністерства просвітї
предлогу в справі мого поданя о директуру і
окружну інспектуру і подав її на стор. 13. і 14.
свого очерку. Для основнішого поясненя
справи наводжу її з примітками автора,
не змінюючи навіть правопису. І. Е. Леви-
цький пише ось що:

„Згадана оциня найвищою красвою вла-
ста єсть важнимъ історичнимъ документомъ
для оцїнки міжнароднихъ отношенъ єъ
нашомъ краю. Документъ сей гласить: „Prae-
sidium des k. k. galiz. Landesschulrathes Nr.
280/Pr. R. s. k. Al. Barwiński... besitzt her-
vorragende Fähigkeiten, hat eine umfassende
allgemeine Bildung, beherrscht seinen Lehr-
stoff, lehrt gründlich und mit erwünschtem
Erfolge, ist vielfach litterarisch tätig, mit
seinen Collegen pflegt er harmonisches Zusam-
menwirken und befolgt genau die Vorschrif-
ten der vorgesetzten Behörde. In der Schule
behandelt er die Schüler beider Nationalität
ten mit gleicher Unparteilichkeit, allein als
Anhänger der national-ruthenischen Partei (въ

кваліфікаційної таблиці примічено: „Істні і редукують ся до підзорів (Inzichten). Anhänger der national-ruthenischen Partei, die in der Zeitschrift „Diko“ ihr Organ hat.“) nimmt er einen zu regen, ja hervorragenden Antheil an den Bestrebungen seiner Parteigenossen. Während der am Ende des Schuljahres 1882 an der Tarnopoler Lehrerbildungs-Anstalt abgehaltenen Reifeprüfung gelangte es zur Kenntniss des Vorsitzenden der Prüfungscommission d. i. des Landesschulinspectors..., dass sowohl Barwiński als auch Candidaten des III Jahrganges der Tarnopoler Lehrerbildungs-Anstalt sich an Versammlungen behufs Gründung von ruthenischen Lesevereinen in den Landgemeinden der Umgebung von Tarnopol theilnehmen und dass die diesfalls abgehaltenen Versammlungen unzweideutig den Zweck verfolgten, Hass gegen die anderen Nationalitäten des Landes zu schüren. Es waren Inzichten vorhanden, dass Barwiński darauf Einfluss nehme, damit sich die Candidaten bei diesen Versammlungen einfinden. Um diesen Unfug ein Ziel zu setzen, ermahnte der genannte Landesschulinspector die Candidaten des III Jahrg. im Beisein sämtlicher Mitglieder der Reifeprüfungscommission, zu welcher auch Barwiński gehörte, dass sie sich jeder politischen Agitation enthalten und nicht ein Gebiet betreten, welches mit der Schule und ihrem Lebensberufe nichts gemeinsames habe. Barwiński konnte es nicht missverstehen, dass diese Ermahnungen zunächst ihm galten, und die Candidaten haben auch an den gedachten Versammlungen in der Folge keinen Antheil mehr genommen. Im Hinblick..., dass ferner Barwiński einer Ueberwachung bedarf, damit er nicht die Schule zu politischen Zwecken ausbeute...“ (следует отметить внесение кравею школьном рады). Тогдашний п. к. намѣстникъ Фил. Залеский примѣтивъ изъ своей стороны: „Von meinem Standpunkte bin ich mit dem Beschlusse des Landesschulrathes ganz einverstanden und bemerke dabei bezüglich des Barwiński insbesondere, dass derselbe nach den mir vorliegenden Berichten an politischen Parteibestrebungen einen zu regen Antheil nimmt. Laut meines Berichtes vom 8 October 1885 Z. 9562/pr. gehörte Barwiński zu denjenigen Professoren, welche sich bei den letzten Reichsrathswahlen in die ersten Reihen der Wahlagitationen gedrängt haben. Während der Hauptferien im J. 1886 hat Barwiński eine Reise von Tarnopol nach Kijew unternommen und bei der Rückkehr einen mit russischen Büchern gefüllten Koffer und überdies ein ansehnliches Packet von Büchern und Broschüren aus Russland mitgebracht. Sobald der in Podwołoczyska amtierende Polizeikommissär mir die vorgedachte Meldung machte, habe ich strenge darauf sehen lassen, dass Barwiński von den mitgebrachten Büchern zumal unter der Schuljugend keinen verderblichen Gebrauch mache. Diesbezüglich liegen keine den genannten Professor gravirende Daten vor, immerhin muss ich aber verzeichnen, dass Barwiński anlässlich dieser Reise eine Freikarte erster Classe zur Fahrt von Podwołoczyska nach Kijew und von Kijew nach Podwołoczyska erhalten hat, welcher Umstand auf seine Beziehungen in Russland hinweist. Angesichts der bisher beobachteten Haltung des Barwiński kann ich die Besorgniss nicht unterdrücken, dass er seine Stellung als Direktor einer Lehrerbildungs-Anstalt leichtthin zu Parteizwecken ausnützen könnte. Lemberg, 14 Juli 1886.“ Въ виду того референтъ министерства поставивъ внесенъ: „Jahr 1886, Nr. 14,625 et 15,249. M. f. C. u. U. Votum. Barwiński wäre wohl nach seiner umfangreichen Lehrbefähigung als einziger für die polnische und ruthenische Sprache geprüfter Bewerber sehr geeignet die utraquistische (polnisch-ruthenische) Lehrerbildungs-Anstalt zu leiten. Die gegen ihn vor gebrachten Bedenken sind ausschliesslich politischer Natur und reducirten sich auf Verda ch t m o m e n t e. Da jedoch der Statthalter am Schlusse des Berichtes seinen persönlichen Besorgnissen in Bezug auf Barwiński Ausdruck gibt, so wäre zu erlassen: erenne ich L... Bob... zum Direktor.“ На томъ актѣ заравомъ примѣчено: „Unter diesen Verhältnissen kann Barwiński wohl auch nicht als Bezirksschulinspector bestellt und seinem diesbezüglichen im Promemoria (Beilage) alternativ gestellten Begehren entsprochen werden.“ Міністерський референт влучно зазначив, що зроблені мені закиди є виключно політич-

В дійсности бо лише случайно в однім селі, коли я одної неділі мав там виклад на дворі перед читальнею, між слухачами-селянами найшли ся також два кандидати учит. семінарії, однак я ніколи учеників не зважав до участі в яких небудь зборах а до того всякі мої виклади були зовсім предметові і вільні від усякої ненависти, бо мали метою науку, а не підбурюване одної народности проти другої. Як опісля заявив мені пок. староста Мадурович, оклеветував мене комісар Щуровський і тому й улімненъ інспектора Мандибуря в горі згаданих не міг я відносити і не відносив до себе, бо сумління мое було чисте і спокійне, а в моїх службових відносинах, як сама реляція Ради шк. кр. стверджує, поступав я все законно і поправно. Так само і підзори кинені з нагоди, подорожи до Києва, як в горі я вже пояснив, були зовсім безосновні і неоправдані і сам намісник зазначає, що не стверджено, щоб я розповсюджував які шкідливі книжки, а ті що я віз із собою, були строго наукові історичні. В слідуочім році 1887 пересвідчив ся сам намісник Залеский з нагоди довшого побуту в Тернополі в часі пригтовленъ принятія архієпископа Рудольфа про безосновність роблених мені закидів і про заповідану мені тим способом кривду. Тимто і піддержав мое подане в 1888 р. о приділені мене до учит. семінарії у Львові, про що оповім опісля.

(Дальше буде).

*) Коли за яких десять літ староста Мадурович перейшов на емеритурі і у Львові зустрінувся з мною, сам мені признав: „То, to ten Szczurowski tak smarował Pana!“

**) Перед тим уже Ottův Slovník Náučny (Praha 1890) в томі III. 1. видане подає мою коротку житєпись (на стор. 404) написану відомим на Русі чеським письменником (давно вже покійним) Францішком Ржегоржом, (Rf.), з котрим я був лично знакомий. — Відтак Домонтар (Володимир Лукич Левицкий) напечатав в календарі „Просвіти“ і окремою перепечаткою „Олександръ Барвінський, его житє и діяльність“, Львів 1891. 8° стор. 14. В „Dictionnaire International des Folkloristes Contemporains, M. Henry Carnou, виданім в Парижі, Fasciculus III et IV, на стор. 46 і 47 появиля ся також моя житєпись з оцінкою письменської і громадської діяльности (без означеня року, але виданий в 1895). В. S. Olgerbranda, Енциклопедя р о w s z e c h n a, т. II. Warszawa 1899, на стор. 176 подала також коротку житєпись, а так само „Русская Энциклопедія“ под редакціей пр. доц. С. А. Адрианова, проф. Э. Д. Гримма, засл. проф. А. В. Клосовскаго и проф. Ч. В. Хлопина (СПТЕ, без означеня року) але 1912 помістила в II. т. на стор. 266—267 коротку житєпись.

Телеграми

в дня 12 серпня.

Відень. „Mil. Rund.“ доносить, що в найближших днях відійдуть домів резервісти покликані під оруже на області Босні і Герцеговини.

Букарешт. Розоружені рум. армії зачне ся 14. с. м.

Відень. „Die Zeit“ доносить з Софії, що внутрішнє положення в Болгарії є вельми поважне. В політичних кругах є темою розмов уступлення короля Фердинанда в хосен кн. Бориса.

Будапешт. Вчора перевернено телефонічну сполуку межі Будапештом а Букарештом, яке було перерване вже від місяця.

Петербург. Міністерство заграничних справ застановлює ся тепер над діяльністю російських неетатових консулятів. Їх мають знести, а лишати ся лише ті, які є потрібні до інформаційних цілей.

Астрахан (ТКБ). На кіргіських степах померло 5 осіб на чуму.

Софія (ТКБ). Рада міністрів ухвалила розоружені. Дотичне рішення буде небаком проголошене.

Міністерський референт влучно зазначив, що зроблені мені закиди є виключно політич-

Особа в середнім віці, лагідного успосібленя, самотня, знаюча ся добре на господарстві глядає місяця до заряду дому у сьвященника. Зголошена: ул. Янівська ч. 11. Львів, Завадовска у п. Пешек. (1—2)

ПРОПОВІДІ

на неділі сьвята цілого року о. Петра Білинського том 5-ий (ціна 4 корони) уже печатають ся.

560(1)

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Лесві, ул. Руска. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам різними обезпеченням в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від виладок 4%, без потручення рентового податку.

Виладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Контю в Почтовій Щадниці 35.527.

Жирове Контю в австро-угор банку

Щадничі виладки К 3,683.428—

Власний масток К 474.302—

Уділені позички К 4,494.957—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені г р у б и м друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненням чисел мінутових.

Приїзд до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 222, 542, 6220, 725, 845, 955, 110*, 125, 220\$, 530, 751†, 825, 940
*) з Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
†) з Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостиска.
З Підволочиск: 715, 1125, 147\$, 21, 525, 1030, 1048†
†) З Красного. §) Від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно.
З Черновців: 1207, 523*, 543*, 740, 1028†, 145, 535, 631, 926
*) З Станіслава. †) З Коломи. †) З Ходорова в кождий день по неділі і сьвяті.
Зі Стрия: 720, 9(0, 1140, 620, 11. 1042\$, §) Від 15/6 до 8/9 включно лишень в неділі і римо-кат. сьвята
Зі Самбора: 745, 955, 148, 830.
Зі Сокаля: 705, 100, 738.
З Яворова: 804, 420.
З Підгаєць: 1120, 1020.
Зі Стоянова: 950, 630.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 656, 1105, 133*, 158, 506, 1012, 1081†
†) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
З Підгаєць: 726*, 1049, 1001, 1200\$, *) з Винник. §) з Винник лиш в суботу.
Зі Стоянова: 931, 611

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 708*, 1031, 303* 941, 1143\$, *) З Винник. §) З Винник в суботу.

Локальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: щоденно 655
щоденно: від 1/5 до 30/9 726
від 1/6 до 31/8 837, 1100, 341, 515, 980.
в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/5 до 31/5 341, 930.
від 1/6 до 31/8 154.
З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 911, від 1/6 до 31/8 125
в неділі і римо-кат. сьвята: від 11/5 до 31/8 1010.
З Любіна: в неділі і римо-кат. сьвята від 11/5 до 8/9 900.
З Винник: лишень в суботу 1216.

Віжізд зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 1235, 335, 825, 832, 126†, 205‡, 245, 340*, 550, 700, 780, 1110
*) До Ряшева. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) До Городка яг.
До Підволочиск: 608, 1040, 200, 245\$, 255†, 840, 1115.
†) До Красного. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
До Черновців: 245, 610, 910, 1003, 230, 312*, 552†, 750, 1100.
*) До Станіслава. †) До Коломи. †) До Ходорова в кождий день перед неділю і сьвятом.
До Стрия: 725, 1102\$, 150, 650, 815, 1125, §) Від 15/6 до 8/9 вкл. лишень в неділі і римо-кат. сьвята.
До Самбора: 652, 905, 350, 1056.
До Сокаля: 750, 235, 750, 1135*, *) До Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 840, 681.
До Підгаєць: 555, 453.
До Стоянова: 805, 600.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 623, 1100, 214, 258*, 312†, 902, 1133.
†) До Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щодня.
До Підгаєць: 609, 134*, 515, 1040\$, *) лишень до Винник. §) До Винник лишень в суботу.
До Стоянова: 822, 617.

на дворець „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 628, 153*, 536, 745*, 1059\$, *) Лишень до Винник. §) До Винник лишень в суботу.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 600
щоденно: від 1/5 до 30/9 421.
від 1/6 до 31/8 724, 1005, 225, 615, 835.
в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/5 до 31/5 225, 835.
від 1/6 до 31/8 1247.
До Янова: щоденно: від 16/5 до 15/9 303, від 1/6 до 31/8 1015.
в неділі і римо-кат. сьвята: від 11/5 до 31/8 111.
До Любіна: в неділі і римо-кат. сьвята від 11/5 до 8/9 235